

534

Besluit van 4 juli 1994, houdende afwijking van verantwoordelijkheidstoedeling welzijnsbeleid

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 28 maart 1994, Directie Algemeen Sociaal Beleid, nr. 941065; Gelet op artikel 5, eerste lid, van de Welzijnswet 1994; De Raad van State gehoord (advies van 15 april 1994, No. W13.94.0182); Gezien het nader rapport van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 21 juni 1994;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In afwijking van artikel 4 van de Welzijnswet 1994 behoort tot de verantwoordelijkheid van de provincies het beleid inzake de S.O.S.-telefonische hulpdiensten.

Artikel 2

In afwijking van artikel 4 van de Welzijnswet 1994 behoort tot de verantwoordelijkheid van het Rijk het beleid inzake:

- a. internaten voor kinderen van binnenschippers en kermisexploitanten;
- b. categoriaal maatschappelijk werk;
- c. bejaardenpensions;
- d. maatschappelijke hulpverlening in verband met zwangerschap, adoptie, sexueel geweld en alleenstaand ouderschap;
- e. instellingen voor vorming, training en advies;
- f. opvang van uitgenodigde vluchtelingen en asielzoekers alsmede van vreemdelingen die in een met deze groepen vergelijkbare positie verkeren;
- g. tolkencentra ten behoeve van vluchtelingen, minderheden en asielzoekers en vreemdelingen die op grond van hun asielaanvraag in het bezit zijn gesteld van een vergunning tot verblijf om klemmende redenen van humanitaire aard alsmede van vreemdelingen die in een met deze groepen vergelijkbare positie verkeren;
- h. landelijke activiteiten ten behoeve van de opvang en integratie van personen als bedoeld onder g.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van het Staatsblad waarin het is geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 1994.

Artikel 4

Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit afwijking verantwoordelijkheidstoedeling welzijnsbeleid.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Reykjavik, 4 juli 1994

Beatrix

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona

Uitgegeven de *eenentwintigste* juli 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid jo. vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State

NOTA VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

In artikel 4 van de Welzijnswet 1994 is een verantwoordelijkheidstoedeling ten aanzien van het welzijnsbeleid opgenomen. Op grond van dat artikel behoort het uitvoerend werk tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten, het steunfunctiewerk tot de verantwoordelijkheid van de provincies en de landelijke functie tot de verantwoordelijkheid van het Rijk.

Artikel 5 van voornoemde wet opent de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur om redenen van doelmatigheid en doeltreffendheid van de in artikel 4 neergelegde hoofdregel inzake de verantwoordelijkheidstoedeling af te wijken. Dit geschiedt in het onderhavige besluit. Overigens bevestigt dit besluit de bestaande verantwoordelijkheidstoedeling op de in de artikelen 1 en 2 genoemde terreinen.

Overleg

In artikel 5, tweede lid, van de Welzijnswet 1994 is bepaald dat alvorens een voordracht voor onderhavige maatregel wordt gedaan, overleg wordt gevoerd met vertegenwoordigende organisaties van de gemeenten, onderscheidenlijk de provincies.

Hieraan is voldaan door het voeren van schriftelijk en mondeling overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het InterProvinciaal Overleg (IPO).

De VNG en het IPO kunnen zich in deze algemene maatregel van bestuur geheel vinden, zij het dat deze van mening waren dat de bepaling in artikel 2, onder f, dient te worden aangepast in verband met de afspraken tussen kabinet, VNG en IPO inzake de opvang en huisvesting van asielzoekers en verblijfgerechtigden. De afspraken tussen kabinet, VNG en IPO zullen evenwel in de loop van 1994 worden geëffectueerd. Zodra de afspraken worden geëffectueerd zal artikel 2, onder f, van het onderhavige besluit worden aangepast.

ARTIKELGEWIJS

Artikel 1

De SOS-Telefonische hulpdiensten (THD's) vormen een landelijk dekend netwerk en vervullen een bovenregionale functie. Er zijn thans 26 THD's. Gezien de schaal van deze voorzieningen is het doelmatiger en doeltreffender om, evenals dit in de Welzijnswet (1987) is gebeurd, de verantwoordelijkheid daarvoor niet bij de gemeenten, doch bij de provincies te leggen. Handhaving van de beleidsverantwoordelijkheid van de provincies in deze biedt de beste waarborgen voor de continuïteit van de THD's.

Artikel 2

Onderdeel a

Internaten voor kinderen van binnenschippers en kermisexploitanten worden door de Minister gesubsidieerd op grond van de Subsidieregeling kinderen van binnenschippers en kermisexploitanten.

In het kader van de Decentralisatie-impuls is ook voornoemde regeling onlangs onderzocht op mogelijkheden van decentralisatie. Geconcludeerd is dat territoriale decentralisatie om redenen van doelmatigheid en doeltreffendheid niet in de rede ligt. In dit verband is relevant dat de

spreiding over het land (situering aan de hoofdvaartroute) zeer ongelijk is; in een aantal provincies komt de voorziening geheel niet voor.

Onderdeel b

De door de Minister van WVC gesubsidieerde instellingen voor categoriaal maatschappelijk werk richten zich in hun hulpaanbod op bepaalde doelgroepen, bestaande uit verhoudingsgewijs een klein aantal personen die een grote (ongelijke) landelijke spreiding hebben. Voorts vraagt deze categoriale hulpverlening een specifieke deskundigheid per doelgroep. De hulpverlening kan derhalve het meest doelmatig en doeltreffend op landelijk niveau worden aangeboden.

Onderdeel c

De bejaardenpensions worden sinds het begin van de tachtiger jaren gesubsidieerd door het Rijk. In 1988 is besloten de financiering van deze pensions te beëindigen. Deze beëindiging zal geleidelijk plaatsvinden en wel zo dat het subsidie voor de bestaande bewoners wordt gehandhaafd, maar dat voor nieuwe bewoners geen subsidie meer wordt verstrekt. De saneringsoperatie is nu zo ver gevorderd dat thans nog slechts 15 pensions subsidie ontvangen van in totaal 1 miljoen gulden. Het is in deze situatie niet doeltreffend de verantwoordelijkheid voor deze pensions over te dragen aan de lokale overheden en de daarbij behorende middelen over te hevelen naar het gemeentefonds.

Onderdeel d

Maatschappelijke hulpverlening in verband met zwangerschap, adoptie, sexueel geweld en alleenstaand ouderschap omvat geen residentiële maatschappelijke opvang in de vorm van tijdelijk onderdak. De voorziening bestaat uit specifieke hulpverlening bij complexe problemen voortvloeiend uit vorenbedoelde omstandigheden.

Het grootste deel van deze hulpverlening wordt geboden in de vorm van hetgeen van oudsher «FIOM-hulpverlening» wordt genoemd. Dit terrein is per 1984 gerecentraliseerd. Het werd doelmatiger en efficiënter geoordeeld de hulpverlening op dit terrein te organiseren vanuit een landelijke organisatie met regionale vestigingen. Er is sprake van een landelijk dekkend netwerk met cliënten uit het hele land.

De regionale vestigingen hebben een zeer beperkte formatie en krijgen een belangrijke landelijke ondersteuning. De landelijke regie waarborgt een voortdurende oriëntatie op nieuwe problematieken en het ontwikkelen van nieuwe deskundigheid. Waar mogelijk vindt overdracht plaats van die deskundigheid en van cliëntgroepen naar reguliere voorzieningen (zoals het algemeen maatschappelijk werk).

De landelijke voorziening biedt voorts onder meer een landelijk draagvlak voor de expertise rond adoptie-problemen en ter vondeling legging.

Onderdeel e

Sinds de herstructurering van de instellingen voor vorming, training en advies (VTA-instellingen, voorheen genoemd: instellingen voor vormingswerk in internaatsverband) is het subsidie bedoeld voor cursussen voor een aantal prioritaire deelnemerscategorieën – met name doelgroepen van welzijnsbeleid en vrijwilligers – alsmede voor innovatieve cursussen. Er zijn thans 14 instellingen die cursussen als vorenbedoeld aanbieden. Ieder van deze instellingen verzorgt in beginsel andersoortige cursussen. Die cursussen zijn bedoeld voor deelnemers uit

het gehele land. Gezien het vorenstaande is de verantwoordelijkheid van het Rijk voor de desbetreffende voorzieningen gehandhaafd.

Onderdeel f

De hier genoemde opvang heeft voornamelijk betrekking op asielzoekers en uitgenodigde vluchtelingen. Bij de eerste groep betreft het mensen die nog in afwachting zijn van een eventuele toelating. Zolang zij in deze van het Rijk afhankelijke positie verkeren, ligt het ook in de rede dat het Rijk de zorg voor hun opvang draagt. Voor het huidige opvangsysteem is destijds gekozen enerzijds om te komen tot een doelmatig en doeltreffend opvangsysteem en anderzijds om een evenwichtige spreiding van asielzoekers over het land mogelijk te maken, zodat niet enkele – met name grote – gemeenten onevenredig zwaar belast zouden worden.

Bij de uitgenodigde vluchtelingen gaat het om relatief bescheiden aantallen die gedurende korte tijd centraal worden opgevangen. Daarna volgt huisvesting in een gemeente op verzoek van het Rijk. Bovendien betreft het hier mensen die op uitnodiging van de regering naar Nederland zijn gekomen. Het Rijk heeft dan ook een speciale verantwoordelijkheid jegens hen.

Onderdeel g

De zes tolkencentra hebben enerzijds werkgebieden die veelal de provinciegrenzen overschrijden, terwijl anderzijds in één provincie zelfs twee tolkencentra werkzaam zijn.

Gezien de schaal van de voorzieningen alsmede de ongelijke spreiding daarvan ligt het voor de hand de verantwoordelijkheid voor deze centra bij het Rijk te leggen.

Onderdeel h

Een aantal landelijk werkende instellingen verricht uitvoerende activiteiten ten behoeve van de in artikel 2, onder g, genoemde groepen. Een voorbeeld daarvan is het opleidingscentrum Klein Warnsborn van de Stichting Optie. In dit in Arnhem gevestigde internaat worden groepen allochtone jongeren uit het hele land, die op andere wijze moeilijk bereikbaar zijn, opgeleid in metaalbewerkingstechnieken. Een ander voorbeeld is het Moluks Historisch Museum, een instelling die eveneens ten behoeve van het hele land werkzaam is. Het wordt doelmatig geoordeeld om de verantwoordelijkheid van deze landelijke activiteiten op Rijksniveau te handhaven.

Artikel 3

Het is de bedoeling dat de Welzijnswet 1994 terugwerkt tot en met 1 januari 1994. Om die reden wordt ook aan het onderhavige besluit, dat immers op de Welzijnswet 1994 is gebaseerd, zodanige terugwerkende kracht verleend.

Zoals reeds is opgemerkt in het algemeen deel van deze nota, wordt door dit besluit de bestaande verantwoordelijkheidstoedeling op de desbetreffende terreinen bevestigd.

De terugwerkende kracht heeft derhalve geen belastend effect.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona